

'TTIP će dokrajčiti demokraciju u EU'

Hrvatska od TTIP-a nema koristi jer bi rast BDP-a po stanovniku iznosio 87,49 kn

Foto: Davor Javorović/Pixsell

Autor: **Dijana Jursić**

Pregovori o Transatlantskom sporazumu o slobodnoj trgovini (TTIP) između EU i SAD-a izazivaju sve veći otpor u javnosti pa je Europska komisija, da umiri javnost, umjesto ISDS klauzule za rješavanje sporova između država i investitora predložila osnivanje suda za investicije. Ako se ne spriječi implementacija štetnih mehanizama ISDS-a i regulatorne suradnje u TTIP-u, korporacije će zadati konačni udarac javnom dobru, što će dovesti do odumiranja demokracije i uspostave korporativne diktature u EU i SAD-u. Tvrdi to dr. sc. **Ivica Kelam** iz Agencije za bioetiku i socijalnu ekologiju koji je na temelju analize utjecaja TTIP-a na Hrvatsku, koju je bivša Milanovićeva Vlada naručila, precizno izračunao da bi u najboljem scenariju porast BDP-a po glavi stanovnika iznosio 87,49 kuna godišnje!

700 tužbi korporacija

– Studija utjecaja TTIP-a na Hrvatsku, koju je izradila međunarodna korporacija PricewaterhouseCoopers, angažirana u lobiranju za TTIP, u suradnji s Centrom za međunarodni razvoj d.o.o iz Zagreba pokazuje da, ekonomski gledajući, mi nemamo nikakav interes da idemo u TTIP. U studiji je napravljena projekcija učinaka TTIP-a na BDP Hrvatske na temelju trostrukog scenarija. U 1. najkonzervativnijem scenariju da se ukinu samo carina između SAD-a i EU rast BDP-a bio bi 0,01%, odnosno izračunao sam da bi godišnje porast BDP-a po glavi stanovnika bio 6,21 kunu. Prema drugom scenariju, rast BDP-a bio bi 0,02% ili po glavi stanovnika 14,34 kune. U trećem scenariju, da se ukinu carine i sve necarinske zapreke, porast BDP-a bio bi 0,11% godišnje ili po glavi stanovnika 87,49 kn – tumači Kelam. Na Lošinjским danima bioetike održao je izlaganje “**TTIP protiv javnosti – konačno podčinjavanje**”. Objasnjava da zbog ISDS klauzule, rutinski ugrađivane u bilateralne sporazume država, danas postoji 700 tužbi korporacija protiv 95 zemalja, a da je ISDS u TTIP-u još zlokobniji.

Zlokobni ISDS

ISDS omogućuje investitoru iz države s kojom je sklopljen ugovor o zaštiti ulaganja da pokrene spor ili međunarodnu arbitražu protiv države u koju je uložio. Dosad su zbog ISDS mehanizma europski porezni obveznici isplatili korporacijama više od 3,5 milijardi eura odštete, navodi Kelam. Zbog pritiska javnosti EK je predložila osnivanje Sudskog sustava za investicije koji bi zamijenio ISDS mehanizam, no drži da je ta promjena kozmetičke prirode, a da svi štetni mehanizmi iz ISDS-a i dalje ostaju ključni u djelovanju budućeg suda.

– Znanstveno istraživanje iz Kanade u kojem su se analizirale sve presude u korist korporacija pokazalo je da su korporacije koje imaju 10 milijardi dolara prometa godišnje uspješne u sporovima u 88% slučajeva. Još veći problem od ISDS mehanizma je tzv. regulatorna suradnja po kojoj treba uspostaviti ista pravila igre za američku i europsku stranu. U praksi to znači da će se spustiti visok stupanj zaštite okoliša i od GMO-a, uključujući i govedinu tretiranu hormonima što Amerikanci uporno žele nametnuti kao i nesretne piliće obrađene u kloru. Kroz mehanizam regulatorne suradnje države neće imati mogućnost zaštititi opće dobro jer, ako neka država odluči granične vrijednosti pesticida spustiti na još nižu graničnu razinu, već je ta najava alarm za američku stranu da to osporava tužbom – govori Kelam.

Iako EK uvjerava javnost da će zaštititi europske potrošače od GM hrane, Kelam ističe da, ne prodre li GMO tehnologija u EU, **Amerikanci nemaju interes** sklopiti sporazum s nama jer time ništa ne dobivaju.

Upozorava da su u našem prijedlogu izmjene Zakona o GMO-u problematičan članak koji dopušta pokusnu sjetvu GM usjeva “jer se tako na mala vrata dopušta da k nama uđu GM usjevi, doduše tobože u pokusne svrhe, te to što se predlaže da će pitanje koegzistencije GM i ekoloških usjeva biti riješeno uredbom Vlade RH. To znači, dodaje, da Vlada može donijeti uredbu kojom de facto dopušta GM usjeve, a bez Nacionalne strategije o koegzistenciji GM i ekoloških usjeva, kako je bilo dosad traženo.